

چون ایمانت تازه ده که یته وه؟

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحَمْدُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ وَاوَاهُ، أَمَا بَعْدُ...

سوپاس و ستایش بۆ خوی پورهردگار که تهمنی دام نه مجارهش به خزمته خوینته رانی خۆشهویستی ریگای راست بگه مه وه، بهو نیازهی که بابه تیک باس بکه م سودی هه بیت بۆ هه موو لایه کمان إن شاء الله.

خوشکی به پیز برای خۆشهویست ...

خوی پورهردگار مرقفی و دروست کردوه که زوو شتی له بیر نه چیته وه، هه ره له سه ره تای دروست بوونی پیغه مبه ره کده م ﴿کاتیک که خوی پورهردگار فرمانی پیکرد که له و داره نه خوات، به لام شهیتان فریووی داو فرمانه که خوی پورهردگاری بیرچوو، وه له داره که خوارد، هه ره به هوی نه و کاره وه بوو له و به هه شته پر له حه زوو ئاره زوو ده رکرا، هاوه لی خۆشهویست (ابن عباس ر.ه.ه) نه فه رموویت: (إِنَّمَا سُمِّيَ الْإِنْسَانُ إِنْسَانًا لِأَنَّهُ عَاهَدَ إِلَيْهِ نَفْسِي)^(۱). واته: نه وهی ئادمیزاد بویه ناو نراوه (الإنسان) چونکه پهیمانی دا به لام پهیمانه که بیرچوو.

باوهرداری خۆشهویست ...

خوی پورهردگار فرمانی به پیغه مبه ره که م ﴿کردوه که زوو زوو بیری باوهرداران بخاته وه، چونکه بیرهینانه وه سوود نه گه به نیت به باوهرداران: ﴿وَذَكَّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ﴾ [الذاریات: ۵۵]. واته: بیریان بخه وه چونکه بیر خسته وه سوود به باوهرداران نه گه نیت، مرقفی باوهردار زورچار که نایه تیکی قورئانی ده خوینتیه وه یان فه رموده یه کی پیغه مبه ره ﴿نه بینت باوه ره که ی زیاد نه کات وه ترسی لی نه نیشیت، نه میش نه گه ریته وه بۆ نه و نایه ته ی که خوی پورهردگار نه فه رموویت: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ﴾ [الأنفال: ۲]. واته: بیگومان باوهرداره راسته قینه کان نه و که سانهن کاتیک که باسی خوی پورهردگار بکیت ترسیان لی نه نیشیت و دلیان دانه چه له کیت، وه کاتیکش که نایه ته کانی پورهردگاریان به سه ردا نه خوینتیه وه باوه ره که یان زیاد نه کات وه پشت به پورهردگاریان نه به ستن، بیگومان باوهر زیاد و که م نه کات^(۲) (زیاد نه کات به نه نجامدانی فرمانه کانی خوی پورهردگار، وه شوین که وتنی سونه ته کانی پیغه مبه ری خوا ﴿وه که میش نه کات به تاوان و سه ریچی کردن، شیخ: (عُثْمَيْن) (رَحِمَهُ اللَّهُ تَعَالَى) نه فه رموویت: ^(۳) نه صل لای نه هلی سونه و جه ماعه نه وه یه که باوهر زیاد و که م نه کات به به لگه ی نه م نایه ته ی خوی پورهردگار که نه فه رموویت: ﴿لَيْسَتَيْنِ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ وَزَادُوا الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا﴾ [المدثر: ۳۱]. واته: بۆ نه وهی نه وانیه کتیبیان پیدراوه دلنیا بن له راستی نه م قورئانه (مه به ست پینان گاور و جوله که یه، چونکه له تهورات و ئینجیلدا نه و باسه هه یه) وه بۆ نه وهی که باوهرداران ئیمانین زیاتر بکات و دایمه زریت.

ئیمامی (البخاری) (رَحِمَهُ اللَّهُ تَعَالَى) له (صَحِيحَه) که یدا، له سه ره تای (كِتَابُ الْإِيمَانِ) دا نه فه رموویت: (الْإِيمَانُ وَهُوَ قَوْلٌ وَفِعْلٌ، وَيَزِيدُ وَيَنْقُصُ) واته: باوهر بریتیه له و ته و کردار وه زیاد و که م نه کات، هه روه ها باسیکی داناوه به ناوی (۳۲ - باب زِيَادَةُ الْإِيمَانِ وَتَقْصَاتِهِ) خوی پورهردگار نه فه رموویت: ﴿لِيُزَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ﴾ [الفتح: ۴]. واته: تاكو باوهرداران زیاد بکات له گه ل نه و باوهر یه که هه یانه.

(۱) بروانه: تفسیر الطبري: (۴۶۵/۸) والقرطبي: (۲۲۳/۱۱) وابن کثیر: (۲۲۵/۳).

(۲) بروانه: شرح النووي علی المسلم (۱۴۶/۱) نه مه و ته ی: ابن مسعود وسفیان والاوزاعی والحسن البصری وعطاء ومجاهد وعبد الله بن المبارک، وه جگه له وانیش.

(۳) بروانه: شرح العقيدة الواسطية (ص ۲۲۳).

پیناسهی باوهر (الإیمان) : باوهر دوو پیناسهی هیه، یهکه میان له (زمانه وانیدا)، دوو میان له (شهرعدا).

یهکه م: له زمانه وانیدا: الإیمان: التصدیق، وفي أسماء الله تعالى (المؤمن) هو الذي يصدق عباده وعده أو يؤمنهم في القيامة عذابه فهو من الأمان ضد الخوف^(٤).

باوهر: واته: بهراست دانان و باوهر پیکردن، وهیه کتیک له ناوه جوانه کانی خوای پهروهردگار (المؤمن). واته: بهراست دانهری وه به لینهی که به بهنده کانی داوه، یاخود نه مینیان دهکات له سزاکهی.

دووم: له شهرعدا: الإیمان: (أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَتُؤْمِنَ بِالْجَنَّةِ وَالنَّارِ، وَالْمِيزَانَ وَتُؤْمِنَ بِالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدْرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ)^(٥). واته: باوهر هیتان به خوای پهروهردگار، وه به فریشته کان وکتیبه ئاسمانیه کان و پیغمبران، وه باوهر بوون به بههشت و جهنم و تهرازو، وه باوهر بوون به زیندو بوونه وه له دواى مردن وه باوهر بوون به قهزاو قهدهر خیرو شهری.

نایا چی بکهین بونهوی که باوهرمان بههیز بکهین...؟؟؟

بۆ وه لامی نه م پرسیاره نه چینه وه لای راستترین کتیب له دواى قورئانی پیروز که (صحیح البخاری) یه، ووته یه کی زیری نی هاوه لی خو شه ویست (معاذ بن جبل) مان ﷺ بۆ نه گپرتت وه که فهرمویه تی: (اجلس بنا نُؤْمِنُ سَاعَةً). واته: با دابنیشین پیکه وه بۆ نه وهی باوهر که مان تاز بکهینه وه به وهی که یادی خوای پهروهردگار بکهین وه بیر له پوزی دواى بکهینه وه.

به شیوه کی گشتی هوکاره کان زورن نه وانه...

یهکه م: پارانه وه له خوای پهروهردگار:

هاوه لی خو شه ویست (عبد الله بن عمرو بن العاص) ﷺ نه فهرمویت: پیغمبره خوا ﷺ فهرمویه تی: (إِنَّ الْإِيمَانَ لِيَخْلُقَ فِي جَوْفِ أَحَدِكُمْ كَمَا يَخْلُقُ التُّوبَ فَاسْأَلُوا اللَّهَ تَعَالَى: أَنْ يُجِدَ الْإِيمَانَ فِي قُلُوبِكُمْ)^(٦). واته: به دلنای باوهر بهرده وام نابیت له لاشه تانداو دهرزیت (واته: که م دهکات، یان نامینت) وه ک چۆن پۆشاکیک بهرده وام نابیت و دهرزیت، جا که وایه داوا بکهن له پهروهردگارتان باوهر که تان بۆ نوئ بکاته وه، وه (عمار بن یاسر) ﷺ نه فهرمویت: نوئژم کرد له گه ل پیغمبره خوا ﷺ له پارانه وه کانیدا نه یه رموو: (اللَّهُمَّ زَيِّنَا بِزِينَةِ الْإِيمَانِ...)^(٧). واته: پهروهردگار جوانمان بکه و بمان پازینه وه به جوانی باوهر، ههروه ها نه یه رموو: (اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْإِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا)^(٨). واته: نهی پهروهردگار باوهرمان له لا خو شه ویست بکه و ده کانمان پرازینه وه به جوانی باوهر.

دووم: شه نوئژ: بیگومان شه نوئژ چاکترین و باشتترین نوئژ له دواى فهزه کان، هاوه لی خو شه ویست (أَبِي هُرَيْرَةَ) ﷺ نه فهرمویت: پیغمبره خوا ﷺ فهرمویه تی: (أَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ الصَّلَاةُ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ)^(٩). واته: باشتترین نوئژ له دواى فهزه کان بریتیه له شه نوئژ، وه هوکارنیکشه بۆ زیاد بوونی باوهر، وه هاوه لی خو شه ویست (أَبِي أُمَامَةَ) ﷺ نه فهرمویت: پیغمبره خوا ﷺ فهرمویه تی: (عَلَيْكُمْ بِقِيَامِ اللَّيْلِ

(٤) بروانه: لسان العرب، وتاج العروس، ومختار الصحاح، وه جگه له وانیش له پهرتوکی زمانه وانى.

(٥) (صحیح) بروانه: صحیح الجامع للشیخ الألبانی (رحمه الله) (٢٧٩٨).

(٦) (صحیح) بروانه: صحیح الجامع للشیخ الألبانی (رحمه الله) (١٥٩٠).

(٧) (صحیح) بروانه: صحیح الجامع للشیخ الألبانی (رحمه الله) (١٣٠١).

(٨) (صحیح) رواه أحمد (١٥٨٩١) بروانه: صحیح الأدب المفرد للإمام البخاری بتحقیق الشیخ الألبانی (رحمه الله) (٦٩٩).

(٩) رواه مسلم (٢٧٤٨) بروانه: صحیح الجامع للشیخ الألبانی (رحمه الله) (١١١٦).

فَإِنَّهُ دَابُّ الصَّالِحِينَ قَبْلَكُمْ وَقُرْبَةٌ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى وَمَنْهَةٌ عَنِ الْإِثْمِ وَتَكْفِيرٌ لِّلْسَيِّئَاتِ^(۱۰). واته: شه و نوپژر ژور بکهن چونکه له خوو په و شتی پیاوچا کانی پش ټیوهه، وه به نه جامدانی نزیک نه به وه له په روه ردگار، وه ریگره بۆ تاوان و سه ریچی، وه هۆکار یکیشه بۆ لیخوش بوونی تاوان.

سۍ یه: تیگه یشتن و بیر لیکردنه وه له ناوه جوانه کانی خوی په روه ردگار:

بیگومان تیگه یشتن له ناوه جوانه کانی خوی په روه ردگار باوه زیاد نه کات و ریگره بۆ تاوان و سه ریچی، بۆنموونه کاتیک مرؤقی باوه پدار بیر له (الرقیب) نه کاتوه نهوا ده زانیت که خوی په روه ردگار چاودیزه به سر بهنده کانی وه ناگاداره به هه موو نه و کارو کردارانه ی که نه جامی نه دات، وه هچ شتیک له په روه ردگار بزر نابیت، یان (الرزاق) نهوا نه زانیت که خوی په روه ردگار بهنده کانی دروست کردوه و پوزی هه موویانی دابین کردوه.

چوارمه: قورن خویندن و بیر لیکردنه وه به تیگه یشتن لئی:

قورن خویندن و بیر لیکردنه وهی هۆکاریکی سه ره کییه بۆ زیاد بوونی باوه، وه خوی په روه ردگار بهنده کانی ناگادار کردوته وه که تیگه یشتن یان هه بیت بۆ قورن: ﴿أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ﴾ [النساء: ۸۲]. واته: نایا بۆ بیرناکه نه وه له قورن، بیگومان باوه پدار به هوی تیگه یشتنه وه چه ندین خیرو چاکه ی ده سگیر نه بیت، وه دوریش نه بیت له تاوان و سه ریچی، زانای پایه بهرز (عبدالرحمن بن ناصر السعدي) (په حمه تی خوی لی بیت) نه فه رموویت^(۱۱): گه وره ترین هۆکار که باوه به هیز و زیاد بکات بریتیه له بیرکردنه وه و تیگه یشتن له قورنای پیروز وه خوی په روه ردگار نه فه رموویت: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ﴾ [الأنفال: ۲]. واته: به دلنایای له ناو بهنده کانی په روه ردگار باوه پداری پاست نه و که سه یه کاتیک که باسی خوی په روه ردگار بکریت ترسیان لی نه نیشیت و دلایان دانه چه له کی، وه کاتیکش که نایه ته کانی په روه ردگاریان به سر دا نه خوینزیتته وه باوه په که یان زیاد نه کات و پشت به په روه ردگاریان نه به ستن. وه زانای پایه بهرز (ابن کثیر) (په حمه تی خوی لی بیت) نه فه رموویت: ټیمامی (البخاری) (په حمه تی خوی لی بیت) وه زانایانی ئیسلام نه م نایه ته نه کهن به به لگه بۆ زیاد بوونی باوه له دلدا^(۱۲).

پینجه م: بیرکردنه وه له دروست بوونی جیهان:

بیرکردنه وه له دروست بوونی ئاسمانه کان و زهوی و نه وهی که تیدایه له بونه وه ری جوړو جوړ وه خودی مرؤقه کان، وه چوینتی ده ستورو یاسای به ریوه بردنی ژبانان هۆکاریکه بۆ زیاد بوونی باوه، چونکه هه موویان به لگن له سه ره گوره یی و به توانای خوی په روه ردگار: ﴿وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِنْ مَّاءٍ فَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَىٰ بَطْنِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَىٰ رِجْلَيْنِ وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَىٰ أَرْبَعٍ يَخْلُقُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ [النور: ۴۵]. واته: په روه ردگار هه موو زینده وه ریکی له ناو دروست کردوه جا هه ندیکان له سه ره سکیان نه پوزن وه ک خشوکه کان (مار... هتد) وه هه ندیکان له سه ره دوپی نه پوزن وه ک (مرؤقه کان) وه زوریکی له (بالنده کان) وه هه ندیکي تریشیان له سه ره چوار پی نه پوزن وه ک (مانگا، مه، بز... هتد) وه خوی په روه ردگار چی بویت دروستی نه کات، وه دلنایان په روه ردگار ده سه لاتی به سه ره هه موو شتیکدا هه یه. خوی په روه ردگار نه م نمونانه دینیتته وه بۆ خه لکی تا بیر بکه نه وه و باوه ریان زیاد بیت، به لام له راستیدا ته نها زاناکان له م نمونانه تی ده گن: ﴿وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ لَضَرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالَمُونَ﴾ (العنکبوت: ۴۳).

(۱۰) (صحيح) رواه الترمذي (۳۸۹۵) بروانه: صحيح الجامع للشيخ الألباني (رحمه الله) (۴۰۷۹).

(۱۱) بروانه: په رتوکی (التوضيح والبيان لشجرة الإيمان (ص: ۷۲) تأليف العلامة (عبدالرحمن بن ناصر السعدي) (رحمه الله).

(۱۲) بروانه: صحيح البخاري (رحمه الله) (كتاب الإيمان) (۲/۲) وه مختصر تفسير ابن كثير (رحمه الله) (۳/۲).

هروه ها پیغه مبهری خوا ﷺ فرمائی به اوه له کان کردوه که بیر له به دیهینراوه کانی په روه ردگار بکه نه وه، (اِنَّ عَبَّاسَ ﷺ) نه فرموویت: پیغه مبهری خوا ﷺ فرموویته: (تَفَكَّرُوا فِي خَلْقِ اللَّهِ) ^(۱۳). واته: بیر بکه نه وه له به دیهینراوه کانی خوی په روه ردگار.

شه شهم: گوی گرتن له قورئان:

هاوه لی خوښه ویست (عَبْدُ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ) نه فرموویت: پیغه مبهری خوا ﷺ پیسی فرمووم: قورئانم به سر دا بخوینه؟ منیش ووتم نه ی پیغه مبهری خوا ﷺ قورئانم به سر تودا بخوینم که به سر تودا دابه زیوه؟ پیغه مبهری خوا ﷺ فرمووی: به لی پیم خوښه له جگه له خومه وه گویم لی بی، (عَبْدُ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ) نه فرموویت: منیش سوره تی (النساء)م خویند تا کو گه ی شتمه نه و نایه ته ی که خوی په روه ردگار نه فرموویت: ﴿فَكَيْفَ إِذَا جُنْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجُنْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا﴾ [النساء: ۴۱]. واته: نه بی حالی بی باوه په کان چوون بیت له پوژی دواپ دا کاتیک له هه مو نوممه تیکدا (پیغه مبهریک) بکه یین به شاهید به سر یانه وه، وه تو شمان هیئا (نه ی محمد ﷺ) به شاهید به سر نوممه ته که ته وه: پاشان پیغه مبهری خوا ﷺ پیسی فرموو: (حَسْبُكَ) . واته: به سه، (عَبْدُ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ) نه فرموویت: سه رم به رز کرده وه بینیم فرمیسک به چاوه کانیدا دپته خوری ^(۱۴).

حه و ته م: زور یاد کردنی خوی په روه ردگار:

زور یاد کردنی خوی په روه ردگار توری باوه پر له ناو دلدا نه چینیت، وه هر کاتیک مروقی باوه پردار یادی خوا بکات نه و باوه پری به هیز نه بیت، هه روه که چوون باوه په یوه سته به یادی په روه ردگار وه، وه بیگومان هه که سیک خوی په روه ردگاری خوښ بویت نه و زور زو یادی نه کات، وه یاد کردنی خوی په روه ردگار ته نها بریتی نییه له و ویردانه ی که له دوی نویزه فره زه کان نه خوینریت، به لکو نه نجامدانی قورئانم خویندن و به پوژوو بوون و دانیشتن له گه ل پیاوچا کاند و باسی پوژی دواپی و نویز بریتی له یاد کردن، چونکه خوی په روه ردگار ده فرموویت: ﴿وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِلذِّكْرِ﴾ [طه: ۱۴] . واته: نویزه کانت به چاکی نه نجام بده تا هه میسه منت له یاد بیت، وه بیگومان به رده وام بوون له سر یاد کردنی خوی په روه ردگار هوکاریکه بو رزگار بوون له سزای په روه ردگار، هاوه لی خوښه ویست (مُعَاذِ بْنِ جَبَل) نه فرموویت: پیغه مبهری خوا ﷺ فرموویته: (مَا عَمِلَ آدَمِيٌّ عَمَلًا فُطُّ أَنْحَى لَهُ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ) ^(۱۵). واته: باوه پردار هیچ کرده یه که ناکات که رزگار کهری بیت له سزای خوی په روه ردگار به نه ندازه ی یاد کردنی په روه ردگار.

وه به دلنیا یه وه هر که سیک زور یادی خوی په روه ردگار بکات نه و دلنی نارام نه بیت له هه مو کیش و نارپه حه تیبه کانی د دنیا، ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ [الرعد: ۲۸] . واته: باوه پرداران دلیان نارام نه گریت به یادی خوا، وه ته نها یادی په روه ردگار دلنه کان نارام نه کات، وه یاد کردنی خوی په روه ردگار لیخو شبوون و پاداشتی گه وره ی تی دایه، خوی گه وره ده فرموویت: ﴿وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا﴾ [الأحزاب: ۳۵].

وه بیگومان هه ر کاترمیزیک به سر ناده میزادا بروات و یادی خوی تی دانه کرد بیت نه و په شیمانی له دواپه، دایکی باوه پرداران (عَائِشَةَ) نه فرموویت: پیغه مبهری خوا ﷺ فرموویته: (مَا مِنْ سَاعَةٍ تَمُرُ بَيْنَ آدَمَ لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهَا إِلَّا حَسَرَ عَلَيْهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ) ^(۱۶). واته: هیچ کاترمیزیک نییه که به سر ناده میزادا تی نه پریت و یادی خوی په روه ردگاری تی دانه کرد بیت نه و بوی نه بیت په شیمانی و نه دامه تی له پوژی دواپدا.

(۱۳) (حسن) بروانه: صحیح الجامع للشیخ الألبانی (رحمه الله) (۲۹۷۶) .

(۱۴) رواه البخاری (۵۰۵۰) و مسلم (۱۸۶۶) .

(۱۵) (صحیح) رواه أحمد (۲۲۷۳۰) بروانه: صحیح الجامع للشیخ الألبانی (رحمه الله) (۵۶۴۴) .

(۱۶) (حسن) رواه الطبرانی فی معجم الأوسط (۸۵۵۱) و البیهقی فی شعب الإیمان (۵۴۰) بروانه: صحیح الجامع للشیخ الألبانی (رحمه الله) (۵۷۲۰)

هه شتم: ترس له خوای پهروهردگار:

به دلدنیا بیه و ترسان له خوای پهروهردگار هۆکاریکه بۆ زیاد بوونی باوه، چونکه هر که سیک له پهروهردگاری بترسیت ئهوا له قهدهغه لیکراوه کانی دوور ئهکه ویتتهوه، وه هر که سیکیش له قهدهغه لیکراوه کان دوور بکه ویتتهوه ئهوا باوه په که ی زیاد ئهکات، به لام ئه بیته ترس له خوای پهروهردگار به نهینتی بیت، چونکه ئه گهر وابوو ئهوا لیخوش بوونی پهروهردگار و فزلیکی زور گهره ی بۆ هیه له بههشتدا، پهروهردگار ئه فرموویت: ﴿إِنَّ اللَّهَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ﴾ [الملك: ۱۲]. واته: بیگومان ئهوانه ی به نهینتی له پهروهردگاریان ئه ترسن (واته له ترسی پهروهردگاریان خوایان ئه پارینن له حه رام و قهدهغه لیکراوه کان) ئهوا لیخوش بوون و پاداشتی گهره یان بۆ هیه له بههشتدا، به تاییه تی باوه پرداریک له شوینیکدا یادی خوای پهروهردگار بکات وه له ترسی خوای پهروهردگار فرمیسک به چاوه کانیدا بیته خواری، هاوه لی خوشه ویست (أَبِي هُرَيْرَةَ رضی اللہ عنہ ئه فرموویت: پیغه مبهری خوا ﷺ فرموویه تی: ﴿سِعَةُ يُطْلَهُمُ اللَّهُ تَعَالَى فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ... وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهُ خَالِيًا فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ﴾^(۱۷). واته: حهوت تاقم هه ن له پوژی دوا پیدا له ژیر سیبهری عهرشی خوای پهروهردگاردا حه شر ئه کرین... به کیك له و حهوت تاقمه باوه پرداریک کاتیک به ته نها له شوینیکدا به یادی خوای پهروهردگار بکات و له ترسی پهروهردگار فرمیسک به چاوه کانیدا دیتته خواری.

نویم: عیبادت و پرستشی زور:

له ناو باوه پردار اندا هر که سیک پرستش و به ندایه تی زور بکات، ئهوا خوای پهروهردگار ئه باوه په ی که پیی به خشیه بوی زیاد ئهکات: ﴿وَيُرِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى﴾ [مریم: ۷۶]. واته: ئهوانه ی که له سه ر پیبازی راست و حه قن، وه کرده وه و پرستشی زیاد ئه نجام ئه دن، ئهوا خوای پهروهردگار ئه باوه په ی که پیبانی به خشیه بویان زیاد ئهکات، وه پیغه مبهر (إِبْرَاهِيمَ) رضی اللہ عنہ داوا ی کرد له خوای پهروهردگار ئه باوه په ی که هیه تی پهروهردگاری بوی زیاد بکات: ﴿قَالَ بَلَىٰ وَلَٰكِن لِّيَطْمَئِنَّ قُلُوبِي﴾ [البقرة: ۲۶۰]. (لیرداد یقینی)^(۱۸). واته: بۆئوه ی باوه که م پیی زیاد بکات، وه خوای پهروهردگار په یمانی داوه که هر که سیک له سه ر پیبازی راست و حه قن بیت ئهوا باوه په دلدنیا بوونی زیاد ئهکات ﴿وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ تَقْوَاهُمْ﴾ [محمد: ۱۷]. واته: ئهوانه ی له سه ر پیبازی راست و حه قن وه پرستشی زور ئه نجام ئه دن ئهوا پهروهردگار باوه په که یان بۆ زیاد ئهکات.

دهیهم: بیرکردنه وه له ژیبانی پیشینه کانی ئه م ئومه ته (سلف):

بیرکردنه وه له ژیبانی پیشینه کانی ئه م ئومه ته (سلف)، وه خویندنه وه ی به سه ر هاته کانیان دلی باوه پردار راده چه لکینیت و هۆکاریکه بۆ زیاد بوونی باوه، چونکه ئهوان باشتین و چاکترین که سانیکن له دوا ی پیغه مبهر ان (عليهم الصلاة والسلام) وه به راستی ئهوان ده یانزانی چون پهروهردگاریان ده پرستن، وه ما فی پهروهردگاریان چیه به سه ریانه وه، وه ده یانزانی که پاشه پوژ هر ده بیت بگه رینه وه بۆلای پهروهردگار، وه ده یانزانی چون وه به چی دینی پهروهردگار سه ر ده که ویت، وه چون مامه له له گه ل خه لکیدا بکن.

کام باوه پردار له هه موو باوه پرداریک باشترو چاکترو خوشه ویستره له لای خوای پهروهردگار؟

بیگومان باوه په ی به نده کانی خوای پهروهردگار په پله یه، له ناو باوه پرداراندا به نده هیه خوای پهروهردگار خوشی ئه ویت، وه هه یشه پهروهردگار خوشی ناویت و رقی لیه تی، چونکه خوی ناپارینیت له گوناوه و تاوان و سه ر پیچی، وه ئه باوه پرداره ی که خوای پهروهردگار خوشی ئه ویت ئه بیت ئه م سیفه تانه ی تیدا بیت:

(۱۷) رواه البخاري (۶۴۷۹) و مسلم (۲۳۷۷).

(۱۸) بروانه: تفسير الطبري (۴۹/۳).

له قورئانی پیرۆزدا:

۱) باوهرداریک تهوبه کارو پاک و خاویز بیت:

خوای پهروهردگار ئەفەرموویت: ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ النَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُطَهِّرِينَ﴾ [البقرة: ۲۲۲]. واتە: بەپراستی پهروهردگار تهوبه کارانی خووش دەویت (ئەوانەیی که زۆر تهوبه دهکن)، وه پاک و خاویزانی خووش دەویت (ئەوانەیی که خۆیان دهپارێزن لهپیسسی). تهوبه کاران ئەو که سانهن (دهروونیان پاک دهکه نهوه)، وه پاک و خاویزنان (ئەوانەن که خۆیان دهپارێزن لهپیسسی لاشهیی).

۲) باوهرداریک به پراستی شوینی سوننه ت که وتبیت:

خوای پهروهردگار ئەفەرموویت: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ [آل عمران: ۳۱]. واتە: ئەو پیغه مبهری خوا ﷻ به باوهرداران بلی: ئەگەر ئیوه پهروهردگارتان خووش دەویت، ئەوا شوینی من بکهون (ئەویش به جیبه جی کردنی سوننه تهکانم وگوێپایه لی کردنم)، چونکه ئەگەر شوینی من بکهون ئەوا خوای پهروهردگار خوشتانی دهویت و له تاوانه کانتان خووش ده بیت، وه خوای پهروهردگار زۆر لیخووش بوو به به زه ییه.

۳) باوهرداریک خۆپارێزوو له خواترس بیت:

خوای پهروهردگار ئەفەرموویت: ﴿بَلَىٰ مَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ وَاتَّقَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ﴾ [آل عمران: ۷۶]. واتە: نه خیر وانیهه، هه رکهس ئەو پهیمانەیی که داویتی به خوا جیبه جی کرد بیت و خۆی پاراستبیت له حه رام، ئەوه به پراستی پهروهردگار پارێزکاران و له خواترسانی خووش دهویت.

۴) باوهرداریک چاکه کارو خیر خوازبیت: خوای پهروهردگار ئەفەرموویت: ﴿وَاحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ [البقرة: ۱۹۵]. واتە: به رده وام خیرو چاکه ئەنجام بدن و چاکه خوازين، چونکه به پراستی پهروهردگار چاکه کاران و خیر خوازانی خووش دهویت.

۵) باوهرداریک داد پهروهرد بیت له گوفتارو کرداردا:

خوای پهروهردگار ئەفەرموویت: ﴿وَأَسْطُورًا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ﴾ [الحجرات: ۹]. واتە: دادپهروهردین له نیتوان خه لکیدا، چونکه به پراستی خوا ئەوانەیی خووش دهویت که داد پهروهرد له گوفتارو کرداردا.

۶) باوهرداریک خۆپارێز به نارام بیت: خوای پهروهردگار ئەفەرموویت: ﴿وَكَانَ مِنْ نَجْيِ قَتْلِ مَعْرِبِيِّنَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا أَسْكَتَهُمُ اللَّهُ وَاللَّهُ يُحِبُّ الضَّالِّينَ﴾ [آل عمران: ۱۶۶]. واتە: چهنده ها پیغه مبهرد هه بوون که خواناس و پیاو چاکانی له گه لدا بوون و دژ به دوژمنان جهنگاون، جا ئەوانه هیچ کات سستی و بیزارای و بیتاقه تی پووی تی نه کردوون به هۆی ئەوهی که توشیان بووه له پیناوی پینازو به رنامهی خوادا، وه لاوازو بی هیزو سه رشو پیناوه بوون بۆ دوژمنان، وه خوای گه ورهش ئەو خۆپارێزوو به نارامانهی خووش دهویت.

۷) باوهرداریک له پیناوی خوادا به نهنگیت:

خوای پهروهردگار ئەفەرموویت: ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُضِلُّوهُ فِي سَبِيلِهِ صَفًا كَانْتَهُم بَيْنَ مَرْصُوسٍ﴾ [الصف: ۴]. واتە: به پراستی خوا ئەوه که سانهی خووش دهویت که دهجهنگن له پیناوی پینازو به رنامهی خوادا، بهیه که پیزو یه که دل ویه که پارچه، چونکه ههروه که گوشتکی به رزی قایمی دارپیزرون به قورقوشم.

۸) باوهرداریک پشت به خوا به ستبیت: خوای پهروهردگار ئەفەرموویت: ﴿فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ﴾ [آل عمران: ۱۵۹].

واتە: ئەگەر ویستت کاریک ئەنجام دهیت، ئەوا ئەنجامی به دهو پشت به خوا بهسته، چونکه به پراستی خوا ئەوانەیی خووش دهویت که له کاره کانیاندا پشت به خوادا بهستن.

له فرموده راسته‌کافی پیغمبر خدا ﷺ :

- ۱- **باوهدارایک رهوشتی جوان بیټ:** هاوه‌لی خوښه‌ویست (عَبْدُ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) نه فرموویت: پیغمبره‌ری خوا ﷺ فرموویه‌تی: (أَفْضَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا)^(۱۹). واته: له‌ناو باوهدارانداندا باشترینیان نه‌و که‌سه‌یه که ره‌وشتی به‌رزو جوان بیټ، ه‌روه‌ها پیغمبره‌ری خوا ﷺ فرموویه‌تی: (أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا)^(۲۰). واته: له‌ناو باوهدارانداندا باشترینیان نه‌و که‌سه‌یه که ره‌وشتی به‌رزو جوان بیټ.
- ۲- **باوهدارایک دست پاک ونه‌مین بیټ:** هاوه‌لی خوښه‌ویست (فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) نه فرموویت: پیغمبره‌ری خوا ﷺ فرموویه‌تی: (الْمُؤْمِنُ مَنْ أَمَنَهُ النَّاسُ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ)^(۲۱). واته: باوهدارایک راسته‌قینه نه‌و که‌سه‌یه که موسلمانان نه‌مین بن به‌رامبه‌ری له مال و نه‌فسی خویان.

۳- باوهدارایک نارام‌گرو دن فراوان بیټ له‌سه‌ر نارچه‌تیبه‌کان:

- هاوه‌لی خوښه‌ویست (عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) نه فرموویت: پیغمبره‌ری خوا ﷺ فرموویه‌تی: (الْمُؤْمِنُ الَّذِي يُخَالِطُ النَّاسَ وَيَصِيرُ عَلَى أَذَاهُمْ أَكْبَرًا مِنْ الْمُؤْمِنِ الَّذِي لَا يُخَالِطُ النَّاسَ وَلَا يَصِيرُ عَلَى أَذَاهُمْ)^(۲۲). واته: باوهدارایک که تیکه‌ل به‌خه‌لکی نه‌بیټ و نارام نه‌گریت له‌سه‌ر نارچه‌تیبه‌کانیان چاکترو باشتره له‌و باوهدارایک که تیکه‌ل به‌خه‌لکی نابیت و نارام ناگریت له‌سه‌ر نارچه‌تیبه‌کانیان.

۴- باوهدارایک نازاو به‌هیزو به‌توانا بیټ:

- هاوه‌لی خوښه‌ویست (أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) نه فرموویت: پیغمبره‌ری خوا ﷺ فرموویه‌تی: (الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ)^(۲۳). واته: باوهدارایک نازاو به‌هیزو بیټ چاکترو خوښه‌ویست لای خویای په‌روه‌ردگار له باوهدارایک که لاوازو بیټ هیزو ترسنوک بیټ.
- ۵- **باوهدارایک خه‌لکی له دست وزویانی نه‌مین بن:** هاوه‌لی خوښه‌ویست (عَبْدُ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) نه فرموویت: پیغمبره‌ری خوا ﷺ فرموویه‌تی: (أَفْضَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِسْلَامًا مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ)^(۲۴). واته: له‌ناو باوهدارانداندا باشترینیان نه‌و که‌سه‌یه که موسلمانان له زویان و ده‌ستی نه‌مین بن (واته: به زویان و ده‌ستی نازاری موسلمانان نه‌دات).

- ۶- **باوهدارایک دست ودلپاک بیټ:** هاوه‌لی خوښه‌ویست (عَبْدُ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) نه فرموویت: ووترا به پیغمبره‌ری خوا ﷺ له‌ناو موسلماناندا کامیان له ه‌موویان چاکترو باشتره؟ نه‌ویش فرمووی: (كُلُّ مَنْحُمُومِ الْقَلْبِ صَدُوقِ اللِّسَانِ). واته: ه‌موو موسلمانیکي دلپاک و زویان راست، ووترا زویان راست نه‌زانین، به‌لام دلپاک کتیه؟ نه‌ویش فرمووی: (هُوَ النَّقِيُّ النَّقِيُّ لَا إِيْمَ فِيهِ وَلَا بَغْيٍ وَلَا غِلٍّ وَلَا حَسَدٍ). واته: نه‌و موسلمانه‌ی خوی نه‌پارزیت له خراپه‌کاری و دلپاکه و نه‌تاوان نه‌کات و نه‌زورداره و نه‌پرق و کینه‌ی له‌دلایه‌و نه‌حسودی به‌که‌س نه‌بات^(۲۵).

۷ (باوهدارایک کرده‌وه‌کافی به‌نه‌ینی وشاراهه نه‌نجام بدات:

- (۱۹) (صحيح) رواه البيهقي في الزهد الكبير (٥٢ / ٢) بروانه: صحيح الجامع للشيخ الألباني (رحمه الله) (١١٢٨) .
- (۲۰) (صحيح) رواه أبو داود (٤٦٨٤) والترمذي (٢٨٢٠) بروانه: صحيح الجامع للشيخ الألباني (رحمه الله) (١٢٣٠) .
- (۲۱) (صحيح) بروانه: صحيح الجامع للشيخ الألباني (رحمه الله) (٦٦٥٨) .
- (۲۲) (صحيح) رواه ابن ماجه (٤١٦٨) بروانه: صحيح الجامع للشيخ الألباني (رحمه الله) (٦٦٥١) .
- (۲۳) (صحيح) رواه مسلم (٦٧١٦) وابن ماجه (٤٣٠٧) .
- (۲۴) (صحيح) بروانه: صحيح الجامع للشيخ الألباني (رحمه الله) (١١٢٩) .
- (۲۵) (صحيح) رواه ابن ماجه (٤٣٥٦) بروانه: صحيح الجامع للشيخ الألباني (رحمه الله) (٣٢٩١) .

هاوه‌لی خۆشه‌ویست (سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ رضی اللہ عنہ) ئەفەرموویت: گویم له پیغه‌مبەری خوا ﷺ ئەیفەرموو: (إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْعَبْدَ التَّقِيَّ الْعَنِيَّ الْخَفِيَّ) ^(۲۶). واتە: خۆی پەروردگار بەندەیه‌کی له خواترسی دەولەمەندی شاراوەیی خۆش دەوێت، (واتە: دەولەمەند لە دل و دەرووندا، وە شاراوە له ئەنجامدانی کردووە چاک و باش‌کەن، بەنهیئتی ئەنجامی دەدات تاکەس پێی نەزانێت له ترسی ریا).

۸) باوەرداریک جوان و پاک و خاوین بیټ: هاوه‌لی خۆشه‌ویست (عَبْدَاللَّهِ بْنُ مَسْعُودٍ رضی اللہ عنہ) ئەفەرموویت: پیغه‌مبەری خوا ﷺ فەرموویەتی: (إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ، يُحِبُّ الْجَمَالَ) ^(۲۷). واتە: خۆی پەروردگار جوانە و خاوەنی هەموو ناوو سفەتییکی جوان و پیرۆزە، وە هەموو کارەکانی جوان و پیرۆزە (جوانی بی سنورە له ناوو سفەتدا)، وە ئەو کەسانەشی خۆش دەوێت کە خۆیان دەپارێننەو بە کارو کردووی جوان.

۹) باوەرداریک هیمن و لەسەر خۆ بیټ: دایکی باوەرداران (عَائِشَةُ رضی اللہ عنہا) ئەفەرموویت: پیغه‌مبەری خوا ﷺ فەرموویەتی: (إِنَّ اللَّهَ رَفِيقٌ يُحِبُّ الرَّفِيقَ) ^(۲۸). واتە: بەراستی خۆی پەروردگار (نەرم و نیاو و لەسەر خۆ پێویستی ئاسان دەکات کە بەبێ ئەو نایەتەجی)، وە بەندەیه‌کیشی خۆش دەوێت کە نەرم و نیاو و هیمن و لەسەر خۆ بیټ.

۱۰) باوەرداریک ئاسانکار بیټ:

هاوه‌لی خۆشه‌ویست (أَبِي هُرَيْرَةَ رضی اللہ عنہ) ئەفەرموویت: پیغه‌مبەری خوا ﷺ فەرموویەتی: (إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ سَمْعَ الْبَيْعِ سَمْعَ الشَّرَاءِ سَمْعَ الْقَضَاءِ) ^(۲۹). واتە: خۆی پەروردگار بەندەیه‌کی خۆش دەوێت له کرپن و فرۆشتندا ئاسانکارو لێبوردە بیټ، وە له داوهریشدا ئاسان کارو لێبوردە بیټ.

۱۱) باوەرداریک لەناو خەلکیدا ریزدار و بەحورمەت بیټ:

هاوه‌لی خۆشه‌ویست (سَهْلُ بْنُ سَعْدٍ رضی اللہ عنہ) ئەفەرموویت: پیغه‌مبەری خوا ﷺ فەرموویەتی: (إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ كَرِيمٌ يُحِبُّ الْكَرِيمَ) ^(۳۰). واتە: بەراستی خۆی پەروردگار (بەریزۆ ریزگرە)، وە کەسانیکیشی خۆش دەوێت کە لەناو خەلکیدا ریزو حورمەتیاو هەبیټ.

۱۲) باوەرداریک دەست کراو و دەست بلأویټ: هاوه‌لی خۆشه‌ویست (ابن عَبَّاسٍ رضی اللہ عنہما) ئەفەرموویت: پیغه‌مبەری خوا ﷺ فەرموویەتی: (إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَوَادٌ يُحِبُّ الْجَوَادَ) ^(۳۱). واتە: خۆی پەروردگار زۆر بەخشەر و بەخشندەیه (هەموو شتییکی چاک بەخشیووە و داویەتی)، وە باوەرداریکی خۆش دەوێت کە دەست کراو و دەست بلأویټ له خێرو چاکەکاری و بەخشین له پێناوی خوادا.

لەکۆتایدا... بێر خستنه‌وه‌یه‌ک...

باوەرداری خۆشه‌ویست... وەک لەسەرەتاو ئەماژەم پێکدر کە هاوه‌لی خۆشه‌ویست (ابن عَبَّاسٍ رضی اللہ عنہما) فەرموویەتی: نەوێی ئادەمیزاد بۆیە ناوێراو (الإنسان) چونکە پەیمانێ دا بەلام پەیمانەکی بێرچوو، وەئیمەش هەموومان نەوێی پیغه‌مبەر ئادەمین (ﷺ) زۆر شتمان بێر ئەجیټ، وە پێویستە بەردەوام ئەم ئایەتانە بخوینین ﴿رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ كُنَّا سَيِّئًا وَلَا نَحْكُمَنَّاهُ﴾ [البقرة: ۲۸۶]. واتە: ئەو پەروردگار لێمان مەگرە ئەگەر کارێکی خێرو باشمان بێر چوو، پەروردگار لێمان مەگرە ئەگەر تاوانێک یان سەرپێچییەکیان کرد، وە پێویستە هەموومان ئەو راستیە بزانیان کە خۆی پەروردگار مۆقف و جنۆکەیی تەنها بۆ بەندایەتی خۆی دروست کردووە، هەموو باوەرداریک هەلە ئەکات بەلام باشترین باوەردار ئەو

(۲۶) رواه مسلم (۷۶۲۱).

(۲۷) رواه مسلم (۲۷۵).

(۲۸) رواه مسلم (۶۷۶۶).

(۲۹) (صحيح) رواه الترمذي في السنن (۱۳۱۹) برواه: السلسلة الصحيحة (۸۹۹).

(۳۰) رواه الطبرانی في (معجم الكبير) (۵۷۹۵) برواه: صحيح الجامع للشيخ الألباني (رحمه الله) (۱۸۰۱).

(۳۱) برواه: صحيح الجامع للشيخ الألباني (رحمه الله) (۱۷۴۴).

كهسه به نه گهر هه له يه كى نه نجامدا دووباره ي نه كاته وه به لكو تهوبه بكات و په شيمان بيته وه له وه له يه، به م فهرموده يه ي خو شه ويستى خوا
 ﷺ مائوايتان لى نه كه م ... هاوه لى خو شه ويست (انس بن مالك ﷺ) نه فهرموويت: پيغه مبه رى خوا ﷺ فهرمويه تى: (أَيُّ الْخَلْقِ أَعْجَبُ إِيمَانًا؟
 قَالُوا: الْمَلَائِكَةُ، قَالَ: الْمَلَائِكَةُ! كَيْفَ لَا يُؤْمِنُونَ؟ قَالُوا: النَّبِيُّونَ، قَالَ: النَّبِيُّونَ يُوحَى إِلَيْهِمْ فَكَيْفَ لَا يُؤْمِنُونَ؟ قَالُوا: الصَّحَابَةُ، قَالَ: الصَّحَابَةُ مَعَ
 الْأَنْبِيَاءِ، كَيْفَ لَا يُؤْمِنُونَ؟ وَلَكِنْ أَعْجَبُ النَّاسِ إِيمَانًا قَوْمٌ يَجْنُونَ مِنْ بَعْدِكُمْ فَيَجِدُونَ كِتَابًا مِنَ الْوَحْيِ فَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَتَّبِعُونَهُ، فَهُمْ أَعْجَبُ النَّاسِ إِيمَانًا،
 أَوْ الْخَلْقِ إِيمَانًا). واته: كام له دروستكراوه كان، سه رسوپه يته ترين باوه رى هه يه؟ ووترا: فريشته كان، پيغه مبه رى خوا ﷺ فهرموى:
 فريشته كان! چون باوه ريان وانا بيت له كاتي كدا هه له نه كردون (واته: معصومن)؟ ووترا: پيغه مبه ران (عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ)، پيغه مبه رى خوا ﷺ
 فهرموى: پيغه مبه ران چون باوه ريان وانا بيت له كاتي كدا سه روشى خويان بو ديت؟ ووترا: هاوه له كان (صه حابه)، (به زاي خويان لبيت)
 پيغه مبه رى خوا ﷺ فهرموى: هاوه له كان چون باوه ريان وانا بيت له كاتي كدا له گه ل پيغه مبه ران (عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ)، به لام سه رسوپه يته ر
 ترين باوه رى خه لكى قه وميك دين له دواى نيوه قورئانى خواى په روه ردگار ده بينن و باوه رى پى ده هينن و شوينى ده كون، نه وانه سه رسوپه يته ر
 ترين خه لکن له باوه رهيته نندا، يان سه رسوپه يته ر ترين دروستكراون له باوه ردا^(۳۲).

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَالتَّابِعِينَ أَجْمَعِينَ.

گرنگترين نه وه سه رچاوا نه ي كه سوووم لى وه رگر توه.

- ۱- مختصر تفسير ابن كثير (رحمه الله تعالى).
- ۲- تفسير السعدي للشيخ العلامة: عبدالرحمن بن ناصر السعدي (رحمه الله تعالى)..
- ۳- التوضيح والبيان لشجرة الإيمان تأليف الشيخ العلامة (عبدالرحمن بن ناصر السعدي) (رحمه الله تعالى) .
- ۴- صحيح الجامع الصغير وزيادته: للشيخ العلامة/ محمد ناصر الدين الألباني (رحمه الله تعالى) .
- ۵- شرح العقيدة الواسطية.
- ۶- چند سه رچاوه يه كى تر...

كه م / ابو بكر احمد

www.fermude.com